

Họ tên thí sinh.....Số báo danh.....

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Thần Mưa là vị thần hình rồng, thường xuống hạ giới hút nước biển, nước sông vào bụng rồi bay lên trời cao phun nước ra làm mưa cho thế gian có nước uống và cây cối, cây cỏ trên mặt đất được tốt tươi. Thần Mưa thường theo lệnh Trời đi phân phát nước ở các nơi. Thần Mưa có tật hay quên, có vùng cả năm không đến, sinh ra hạn hán ở hạ giới, có vùng lại đến luôn, làm thành lụt lội.

Bức xúc vì hạn hán kéo dài, ngày kia có một con Cóc kéo binh đoàn Gấu, Cọp, Cua, Gà và Ong lên thiên đình kiện Trời, đánh binh đoàn nhà trời tơi tả, đến Thần Sét cũng bại trận tan tành. Trời phải đích thân ra nghênh tiếp, và phát hiện ra Thần Mưa đã ngủ quên cả năm trời. Trời cuống quýt sai Thần Mưa xuống hạ giới làm mưa gấp. Rồi dặn Cóc rằng hễ trời hạn hán thì hãy nghiêng răng, Trời sẽ biết mà làm mưa. Từ đó có câu:

*"Con cóc là cậu ông trời
Ai mà đánh nó thì trời đánh cho"*

Sau vụ đó, Trời nhận ra công việc phân phối nước cho khắp mặt đất rất nặng nề, một mình thần Mưa có khi không làm hết, nên Trời mở một cuộc thi chọn các giống thủy tộc có tài trở thành rồng hút nước phun mưa giúp sức thần Mưa. Cuộc thi rồng đó Trời đã chọn lấy địa điểm ở cửa Vũ (Vũ Môn) thuộc Hà Tĩnh ngày nay.

Cuộc thi gồm ba kỳ, mỗi kỳ phải vượt qua một đợt sóng, con vật nào đủ sức, đủ tài, vượt qua cả ba đợt thì mới đậu để được hóa Rồng. Trong một tháng trời, bao nhiêu loài thủy tộc đến thi đều bị loại, vì không con nào vượt trót được cả ba đợt sóng. Có con cá rô nhảy qua được một đợt, đợt sau thì bị rớt. Có con tôm nhảy qua được hai đợt, ruột gan vẩy vẩy râu đuôi đã gần hóa rồng. Khi đến đợt ba, đuối sức bị té nên lưng cong lại.

Đến lượt có một con cá chép vào cuộc thi, con cá này bản chất của nó đã là quý hiếm đặc biệt, vì trong miệng nó có ngậm một viên ngọc trai. Thần Gió thấy lạ bay đến để xem, gió, mây ào ạt kéo đến, sấm sét âm trời, và những đợt sóng cao trời dậy, đưa cá chép ào ào vượt qua cả ba đợt sóng tới Vũ Môn nhả ngọc hóa rồng. Do đó mà trong dân gian đã có câu ca dao về việc cá chép hóa rồng.

*"Mồng ba cá đi ăn thề
Mồng bốn cá về cá vượt Vũ Môn"*

(Theo <http://truyenxuaticu.com/than-thoai-viet-nam/than-mua.html>)

Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1: Trong văn bản trên, Thần Mưa được miêu tả là vị thần

- A. hình dạng kì quặc, không có đầu
- B. mặt mũi nanh ác, tiếng quát tháo rất dữ dội
- C. hình rồng, thường hút nước vào bụng, rồi bay lên trời cao phun nước
- D. thân thể to lớn, bước một bước là từ đỉnh núi này sang đỉnh núi kia

Câu 2: Dòng nào dưới đây nêu **không** đúng cách Thần Mưa làm ra mưa?

- A. xuống hạ giới hút nước biển, nước sông vào bụng
- B. bay lên trời cao phun nước
- C. làm mưa cho thế gian có nước uống và cày cấy, cây cỏ tốt tươi
- D. phân phát nước cho mặt đất khi nghe Cóc nghiêng răng

Câu 3: Thần Mưa có tật xấu gì?

- A. hay quên
- B. ham chơi
- C. lười biếng
- D. bừa bãi

Câu 4: Tật xấu ấy của Thần Mưa đã gây họa gì cho nhân gian?

- A. gây ra lũ lụt, hạn hán.
- B. gây ra cảnh kiện tụng
- C. khiến binh đoàn nhà trời bị đánh tơi tả
- D. khiến Thần Sét bại trận tan tành.

Câu 5: Chi tiết con cá rô thi rồng bị rớt, con tôm nhảy sóng đến đợt ba, đuối sức bị té nên lưng cong lại ... cho thấy vượt vũ môn là công việc như thế nào?

- A. thú vị
- B. khó khăn
- C. nhàm chán
- D. dễ dàng

Câu 6: Chi tiết cá chép hoá rồng có ý nghĩa gì?

- A. tượng trưng cho sức mạnh siêu nhiên, thần bí
- B. tượng trưng cho may mắn tự nhiên mà có
- C. tượng trưng cho sự nỗ lực, thành công và may mắn
- D. tượng trưng cho những khó khăn, thử thách cần vượt qua trong cuộc sống

Câu 7: Truyện Thần Mưa có ý nghĩa gì?

- A. phản ánh những xung đột giữa muôn loài.
- B. phản ánh tư duy nhận thức của con người về “hạ giới” và “thiên đình”
- C. giải thích nguồn gốc của một số câu ca dao
- D. giải thích hiện tượng mưa lụt, hạn hán và hình dạng của một số loài thủy sản

Trả lời các câu hỏi:

8. Theo bạn, có thể lược bỏ chi tiết miêu tả: *con Cóc kéo binh đoàn Gấu, Cọp, Cua, Gà và Ong lên thiên đình kiện Trời, đánh binh đoàn nhà trời tơi tả, đến Thần Sét cũng bại trận tan tành* trong văn bản hay không? Vì sao?

9. Bạn rút ra được bài học gì cho bản thân sau khi đọc văn bản?

10. Sau ba lần vượt qua đợt sóng, cá chép đã vượt vũ môn thành công. Từ chi tiết này, bạn nghĩ gì về sự thành công trong cuộc sống? (Trả lời bằng 4-5 câu)

II. VIẾT (4.0 điểm)

Viết một bài luận (khoảng 500 chữ) phân tích, đánh giá nội dung và nghệ thuật của văn bản *Thần Mưa*.

.....**HẾT**.....

**ĐÁP ÁN ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ
I-KHỐI 10- NĂM HỌC 2022-2023
MÔN THI: Ngữ văn
(Thời gian làm bài: 90 phút)**

Mã đề 01

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6.0
	1	C	0.5
	2	D	0.5
	3	A	0.5
	4	A	0.5
	5	B	0.5
	6	C	0.5
	7	D	0.5
	8	- Không thể lược bỏ chi tiết miêu tả: <i>con Cóc kéo binh đoàn Gấu, Cọp, Cua, Gà và Ong lên thiên đình kiện Trời, đánh binh đoàn nhà trời tới tả, đến Thần Sét cũng bại trận tan tành trong văn bản. Vì:</i> - đây là chi tiết tiêu biểu, quan trọng dẫn đến sự việc tiếp theo: <i>Trời nhận ra công việc phân phối nước cho khắp mặt đất rất nặng nề, một mình thần Mưa không làm hết, nên Trời mở một cuộc thi chọn các giống thủy tộc có tài trở thành rồng hút nước phun mưa giúp sức thần Mưa.</i> (Hoặc: nếu thiếu chi tiết này thì tác phẩm không thể miêu tả cuộc thi rồng, làm nổi bật chiến thắng của cá chép.)	1.0
	9	- Nêu ra bài học cho bản thân. - Lí giải lí do bản thân nêu bài học ấy.	1.0
	10	- Nêu suy nghĩ của bản thân về sự thành công trong cuộc sống. - Lí giải được những lí do suy nghĩ như vậy.	0.5
II		VIẾT: phân tích, đánh giá nội dung và nghệ thuật của văn bản <i>Thần Mưa</i> .	4.0
		a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0.5
		b. <i>Xác định đúng yêu cầu của đề.</i> <i>Ý nghĩa, giá trị của văn bản Thần Mưa.</i>	0.5
		c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> HS có thể viết bài nhiều cách trên cơ sở kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm; đảm bảo các yêu cầu sau:	2.0

	<p>- Giới thiệu ngắn gọn về xuất xứ, nhân vật chính và nội dung bao quát của tác phẩm <i>Thần Mưa</i>.</p> <p>- Đặc điểm về nội dung và nghệ thuật:</p> <p>+ Về nội dung, câu chuyện kể về thần Mưa, nhằm lí giải những hiện tượng tự nhiên xảy ra trong đời sống: mưa lụt, hạn hán; cóc ngiến răng khi trời sắp mưa; hình dạng một số loài... Qua đó thể hiện cách nhận thức và lí giải nguồn gốc các hiện tượng tự nhiên của người Việt xưa hết sức hồn nhiên, chất phác.</p> <p>+ Về nghệ thuật, văn bản chứa đựng những đặc trưng của truyện thần thoại: sự phong phú của trí tưởng tượng; tính hấp dẫn của các chi tiết tả thực kết hợp với tưởng tượng, hư cấu; nhân vật phi thường, tính cách đơn giản; được xây dựng bằng thủ pháp cường điệu, phóng đại...</p> <p>- Nêu được bài học rút ra từ câu chuyện (có thể là bài học dựa vào chính bản thân mình hoặc không ngại khi phải đương đầu với thử thách) / thể hiện sự đồng tình / không đồng tình với thông điệp của câu chuyện trong tác phẩm....</p>	
	<p><i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p>	0.5
	<p><i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.</p>	0.5
Tổng điểm		10.0